

แนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน (Team Based Learning: TBL)

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนแบบ Team-Based Learning หรือการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่นักศึกษาได้ ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการร่วมมือกันในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์การทำงานร่วมกันเป็นทีมเล็กตามความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยมีการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนสมาชิกภายในทีมมีหน้าที่รับผิดชอบและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานช่วยในการพัฒนาทักษะการรู้คิดของผู้เรียนให้มีระดับสูงขึ้นการช่วยเหลือทางสังคมสำหรับผู้เรียนที่มีความเสี่ยงสนับสนุนพัฒนาการระหว่างบุคคลและทักษะของทีมซึ่งถือว่าการพัฒนาผู้เรียนตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 ที่กำหนดไว้ว่า การศึกษาควรเป็นการพัฒนาคนในทุกด้านทำให้ผู้รับการศึกษาเป็นคนดีคนเก่งและมีความสุขนอกจากนั้นยังได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้คือ “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพมีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ”

แนวคิดในการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน Team Based Learning

การจัดการเรียนรู้แบบทีม (Team-Based Learning) หรือการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานเป็นรูปแบบการสอนที่ได้รับการคิดค้นและพัฒนา โดยนักการศึกษาชาวอเมริกา คือ Larry K. Michaelsen จาก University of Oklahoma ต่อมาผู้สนใจนำไปใช้แพร่หลาย โดยโรงเรียนแพทย์ในสหรัฐอเมริกา และแคนาดา 77 แห่งใช้วิธีนี้ รวมทั้งโรงเรียนพยาบาลและวิทยาศาสตร์สุขภาพสาขาอื่นๆ ด้วยเป้าหมายของการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน Team Based Learning มีดังนี้

1. สร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนได้เรียนรู้ตามหลักของรายวิชา
2. พัฒนาความสามารถด้านการคิด และการแก้ปัญหา
3. เตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. ส่งเสริมทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานเป็นทีม
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้

หลักการสำคัญ 4 ประการ ของการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน Team Based Learning

1 **Group Formation** มีการจัดทีมอย่างเหมาะสม คือ แบ่งทีมย่อย ตามทักษะและความสามารถ อย่างหลากหลาย กลุ่มละ 7-12 คนและควรเป็นทีมถาวร

แนวทางการจัดการเรียนรู้: ร่วมจัดทีมอย่างเป็นทางการในช่วงแรกของกระบวนการเรียนการสอน

- 1.1 ครูและผู้เรียนร่วมกันกำหนดคุณลักษณะสำคัญที่มีผลต่อการเรียนรู้ เช่นทักษะผู้นำ การสืบค้น การคิดวิเคราะห์การนำเสนอ เป็นต้น
- 1.2 ครูช่วยดูแลการจัดกลุ่มเพื่อลดปัญหาด้านความขัดแย้ง และการเลือกปฏิบัติ การไม่แยกออกจากกลุ่มเพื่อน ผู้เรียนต้องได้เรียนรู้การทำงานต่างวัฒนธรรม ต่างความคิด ต่างมุมมอง
- 1.3 จัดคนที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดมา ตามข้อ 1.1 ให้มีการกระจายคุณสมบัติที่จำเป็นของผู้เรียนครบทุกกลุ่ม
- 1.4 การจัดกลุ่มควรเป็นกลุ่มถาวร เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการตามลำดับปัญหาที่พบในแต่ละกลุ่ม

2 **Accountable** ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในเรื่องการเตรียมตัวก่อนเข้าเรียน การช่วยเหลือกันในการทำงานของทีมโดยต้องร่วมรับผิดชอบทั้งในงานส่วนตัวและงานกลุ่ม

แนวทางการจัดการเรียนรู้: มอบหมายการศึกษาด้วยตนเองล่วงหน้า หรือจัดให้มีการศึกษารายเดี่ยวก่อนเข้ากลุ่มเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้

- 2.1 มอบหมายการศึกษาด้วยตนเองล่วงหน้าด้วยการกำหนดขอบเขตหรือเป้าหมายของการศึกษาให้ชัดเจน
- 2.2 ทำแบบทดสอบรายเดี่ยวก่อนการเรียนรู้เพื่อทดสอบและกระตุ้นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนการเข้าแลกเปลี่ยนในกลุ่ม
- 2.3 นำแบบทดสอบเข้าไปปรึกษาในกลุ่ม อภิปรายเพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุดจากกลุ่ม กระบวนการนี้ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และค้นคว้าร่วมกัน ก่อนได้คำตอบของกลุ่ม
- 2.4 สะท้อนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมากขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านกลุ่ม
- 2.5 ครูสะท้อนความคิด และให้ข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นที่กลุ่มอภิปรายแล้วมีข้อขัดแย้ง ไม่ชัดเจนหรือไม่ครอบคลุมและเสริมแรงในกรณีที่มีกระบวนการเรียนรู้เหมาะสม

3 **Assignment Quality** การมอบหมายงานจะต้องเน้นทั้งด้านผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายรายวิชาที่กำหนดไว้และด้านผลจากการทำงานเป็นทีม

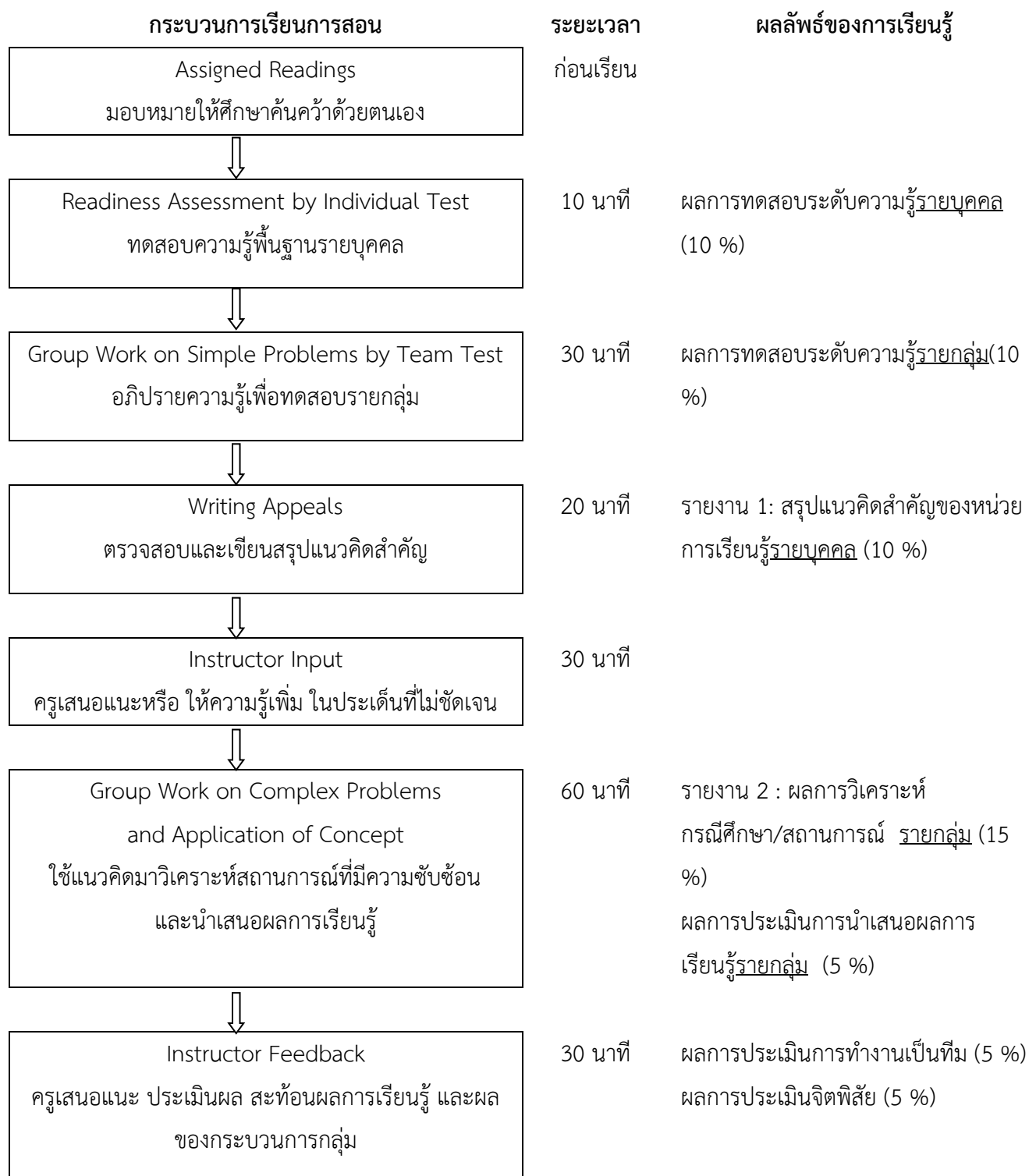
แนวทางการจัดการเรียนรู้: มอบหมายใบงานที่มีสถานการณ์ซับซ้อน ที่เน้นทั้งเป้าหมายวิชาและกระบวนการกลุ่ม

- 3.1 การมอบหมายงานต้องเน้นการเรียนรู้จากปฏิสัมพันธ์กลุ่ม
- 3.2 มอบหมายสถานการณ์ที่ซับซ้อน เพื่อส่งเสริมให้ทีมได้ตัดสินใจภายใต้แนวคิดและวัตถุประสงค์ของรายวิชาที่เรียนรู้

ทั้งนี้ลักษณะของงานที่มอบหมายในการเรียนรู้ ควรประกอบด้วยหลักการ 4 Ss

- 3.2.1 Significant Problem เป็นปัญหาที่สำคัญของหน่วยการเรียนรู้นั้น
  - 3.2.2 Same Problem ปัญหาเดียวกันในทุกกลุ่ม
  - 3.2.3 Specific Choice มีทางเลือกหรือแนวทางแก้ปัญหานั้นเฉพาะเจาะจง
  - 3.2.4 Simultaneous Reporting รายงานพร้อมกันหรือในช่วงเวลาเดียวกัน
  - 3.3 การนำเสนอผลการเรียนรู้ อาจจะเป็นการนำเสนอปากเปล่าหรือรายงานก็ได้ แต่ต้องไม่ยุ่งยากซับซ้อน หรือใช้เวลาในการเรียนการสอนมากเกินไป
  - 3.4 นอกจากการอภิปรายในกลุ่มแล้ว ควรจัดให้มีการอภิปรายระหว่างกลุ่มด้วย
- 4 Timely feedback ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการ feedback อย่างทันเวลาและสม่ำเสมอ
- แนวทางการจัดการเรียนรู้:** ประเด็นในการ feedback ควรครอบคลุมประเด็นสำคัญคือ ครอบคลุมทั้งผลการเรียนรู้และผลของกระบวนการกลุ่ม
- 4.1 ผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการพัฒนาของทีม
  - 4.2 การ feedback ต้องเกิดขึ้นทันทีหลังจากกระบวนการกลุ่มทุกครั้ง
  - 4.3 การ feedback ต้องเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ตลอดกระบวนการเรียนรู้และมีการติดตามพัฒนาการในการทำงานเป็นทีมแต่ละประเด็นที่เคยเป็นปัญหาทั้งนี้กระบวนการในการประเมินผลและสะท้อนคิดมีจุดเน้นดังนี้
    - 4.3.1 ให้ผู้เรียนสะท้อนผลการเรียนรู้อย่างครอบคลุมตามเป้าหมายรายวิชา
    - 4.3.2 ให้ผู้เรียนสะท้อนตนเองและกลุ่มเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม
    - 4.3.3 ผู้สอนสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
    - 4.3.4 การประเมินผลการเรียนรู้ควรประเมินครอบคลุมสาระการเรียนรู้ตามเป้าหมายรายวิชาและครอบคลุมทักษะสำคัญที่มีผลต่อการเรียนรู้ เช่น การคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร และอื่นๆ

กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน Team Based Learning (TBL)

แนวทางการประเมินผลการเรียนการสอนแบบทีมเป็นฐาน (TBL)

ภายหลังจากการเรียนการสอนแล้ว ทีมผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องควรได้ร่วมกันประชุม อภิปราย นำเสนอผลการจัดการศึกษา ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่จะนำไปสู่การใช้การเรียนการสอนแบบทีมเป็นฐาน (TBL) ให้สอดคล้องกับบริบทการเรียนการสอนและคุณลักษณะของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดควรมีการพัฒนากิจกรรมของผู้สอนและผู้เรียน ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

ระยะ / เป้าหมาย	กิจกรรม / บทบาท	
	ผู้สอน	ผู้เรียน
Pre-Class - ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง - การสนับสนุนการการเรียนรู้ด้วยตนเอง	- เตรียมผู้สอนให้เข้าใจหลักการ TBL - จัดทำคู่มือสำหรับผู้สอนและผู้เรียนครอบคลุมกระบวนการเรียนรู้ และขอบเขตเนื้อหา - จัดทำแบบทดสอบที่ครอบคลุมเนื้อหาการเรียนรู้ - จัดทำแผนสอนกลางเพื่อให้ผู้เรียนทุกกลุ่มได้เรียนรู้ครอบคลุมวัตถุประสงค์เดียวกัน - ประชุมเพื่อเตรียมสอนและอภิปรายหลังการสอนทุกหน่วยการเรียนรู้	- ศึกษาวัตถุประสงค์การเรียนรู้ - ฝึกฝนทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ด้วยตนเอง - ศึกษาคู่มือการเรียนรู้ - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้มีความรู้ก่อนเข้าห้องเรียน
In Class บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้รายวิชา	- จัดการทดสอบรายบุคคล - จัดการทดสอบรายกลุ่ม - กระตุ้นการอภิปราย - สรุปการเรียนรู้ - กระตุ้นการประยุกต์ใช้ความรู้ในกรณีศึกษา - ช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ - สะท้อนผลการเรียนรู้รายกลุ่มและรายบุคคล	- ทดสอบความรู้ - อภิปรายความรู้ - สืบค้นความรู้เพิ่มเติม
Post Class	- อภิปรายปัญหาการจัดการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนแนวทางการแก้ไขปัญหา - ร่วมประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน - วางแผนการจัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ต่อไป	- ประเมินผลการเรียนรู้